

CONTENTS

6	Introduction	158	Paradise in its Pure State
8	MAN-MADE WONDERS	160	Antarctica
10	The Creative Impulse of Human Beings	168	The Galapagos Islands
12	Stonehenge	176	The Amazon
20	Pyramids of Giza	184	Iguazu Falls
28	Valley of the Kings	192	The Sahara
36	Petra	200	Virunga National Park
44	The Acropolis	208	Kilimanjaro
52	Terracotta Army	216	Anjajavy
60	The Colosseum	224	The Himalayas
68	Teotihuacán	232	Niagara Falls
76	Nazca Lines	240	The Grand Canyon
84	Chichen Itzá	248	Tongariro
92	The Moai		
100	Angkor Wat		
108	Machu Picchu		
116	Forbidden City		
124	St Peter's Basilica		
132	Taj Mahal		
140	Empire State Building		
148	Sydney Opera House		
156	WONDERS OF NATURE		

NHỮNG KỶ QUAN NHÂN TẠO

Động lực sáng tạo của nhân loại.

Nếu có một điều phân biệt con người với các sinh vật sống khác trên Trái đất, đó là khả năng sáng tạo. Những con người hiện đại không chỉ sử dụng công cụ như một phương tiện để đạt được mục đích, mà còn sử dụng chúng để tạo ra những điều tuyệt vời. Sau khi biết được quy luật của bánh xe và mặt nghiêng, con người đã tạo ra kim tự tháp. Khi đã nắm vững các hình dạng, cấu trúc, âm thanh, họ chuyển sang các thiết kế dạng mái vòm giống như hình những cánh bướm phức tạp hơn.

Tri giác của con người đã thúc đẩy họ tạo ra những tác phẩm kiến trúc và kỹ thuật tuyệt vời tồn tại mãi với thời gian. Từ đỉnh cao của nền văn minh, những người đàn ông và phụ nữ đã tưởng tượng và tạo ra những công trình hùng vĩ, bất chấp quy luật của tự nhiên. Trong khi một số đã biến mất và chỉ còn lại trong các câu chuyện, nhiều công trình đã đứng trước thử thách của thời gian và vẫn còn tồn tại đến ngày nay. Theo thời gian, con người ngày càng tạo ra các kiến trúc tuyệt vời hơn.

Từ các kim tự tháp Ai Cập ở Giza đến Nhà hát Opera Sydney, từ Taj Mahal và Đội quân đất nung của Tây An đến Tòa nhà Empire State, những công trình này cho chúng ta thấy sự khéo léo để giải quyết các thách thức kỹ thuật và khả năng tạo ra những tác phẩm có vẻ đẹp tuyệt vời đã thúc đẩy nền văn minh qua nhiều thế kỷ ở khắp nơi trên hành tinh của chúng ta.

Hãy cùng khám phá thế giới qua những kỳ quan được tạo ra bởi con người qua nhiều thời đại.

BÃI ĐÁ CỔ STONEHENGE

Bãi đá cổ Stonehenge Một vòng hào quang bí ẩn bao quanh việc xây dựng và sử dụng khu phức hợp bằng đá nằm cách London 120km (75 dặm) về phía Tây.

Bí ẩn của những cột đá

Trong hàng thế kỷ, nhiều giả thuyết đã được đưa ra tranh luận về vòng tròn của những cột đá được tìm thấy ở Stonehenge. Tuy nhiên, bí ẩn và sự hấp dẫn mà nó tạo ra vẫn còn đầy mê hoặc cho đến ngày nay.

Một công trình xây dựng bị chôn vùi trong một lịch sử chưa được biết đến, là một lời mời khám phá bí ẩn. Cách London khoảng 120km (75 dặm) về phía Tây, tại vùng đồng bằng bên ngoài Salisbury, trên một bờ kè lộ thiên có đường kính gần 100m (328ft), Stonehenge - một trong những công trình bí ẩn đứng sừng sững, độc lập. Bãi đá này được dựng cách đây khoảng 5000 năm, đã mở ra cánh cửa cho trí tưởng tượng của loài người. Một số giả định được phát triển cùng với nghiên cứu khoa học đã cố gắng khám phá cách thức và lý do tại sao những cột đá khổng lồ nặng tới 25 tấn được chôn thành một vòng tròn, trùng khớp với quỹ đạo của Mặt trời và Mặt trăng, bởi một nền văn minh đồ đá mới mà hầu như không được biết đến.

Pháp sư Merlin, những tu sĩ Celt cổ đại, và người khổng lồ hóa đá.

Trong suốt nửa đầu thế kỷ 12, giáo sĩ xứ Wales Geoffrey ở Monmouth đã công khai và truyền bá rộng rãi các tác phẩm của mình một truyền thuyết: những cột đá ở Stonehenge là những người khổng lồ đã hóa đá và vòng tròn chúng tạo thành được gọi là Vũ điệu của những người khổng lồ. Một vị linh mục say mê truyền thuyết về vua Arthur, đã

viết lời tiên tri về Merlin và Cuộc đời của Merlin từ năm 1135 đến năm 1154. Ông cho rằng các cột đá này do các phù thủy, người mà ông nhắc đến trong lời tiên tri, đã mang những viên đá từ Ireland với sự giúp đỡ của một nhóm các hiệp sĩ Breton. Ông thậm chí còn viết rằng chúng có ý nghĩa như một đài tưởng niệm Uther Pendragon và cha của Vua Arthur. Đây là tài liệu tham khảo bằng văn bản đầu tiên về Stonehenge. Ngày nay, người ta biết rằng kỹ thuật kéo được sử dụng bởi các nền văn minh nguyên thủy, trước thời kỳ đồ đồng, là một phương tiện thông minh và hiệu quả để xây dựng một công trình như vậy, bác bỏ quan điểm cho rằng các thể lực siêu nhiên đã tạo nên chúng. Tuy nhiên, trong phần lớn thời kỳ trung cổ, truyền thuyết cho rằng công trình tưởng niệm này được dựng nên bởi các tu sĩ, các thầy tu của bộ lạc Celtic, như một ngôi đền phục vụ mục đích nghi lễ xoay quanh tâm quan trọng của Mặt trời và Mặt trăng. Niềm tin này càng được củng cố vào thế kỷ 17 khi John Aubrey, nhà sử học và tác giả người Anh, viết lên quan điểm của ông trong việc liên kết nguồn gốc của Stonehenge với các linh mục ngoại giáo.

↑Những vòng tròn Khu phức hợp Stonehenge có cấu trúc theo bốn vòng tròn đồng tâm, gồm các cột đá đơn và các cấu trúc lanh tô có kích thước khác nhau.

Vào đầu thế kỷ 18, quan điểm này tiếp tục trở thành xu hướng chính thống bởi bác sĩ và nhà khảo cổ học người Anh William Stukeley, một giáo sĩ cuồng tín bị ảnh hưởng bởi ông là một hội viên Hội Tam điểm. Phát ngôn của Stukeley's đã dẫn đến nhiều hậu quả. Trật tự cổ đại của các Giáo sĩ, một nhóm người Hội Tam điểm có trụ sở tại Luân Đôn được thành lập năm 1833, đã tập hợp các thành viên của mình tại Stonehenge vào ngày hạ chí mỗi năm để thực hiện các nghi lễ cho đến năm 1985, khi Chính phủ Anh thông qua luật bảo vệ và bảo tồn di tích, các nghi lễ này đã bị cấm thực hiện. Trước đó, vào thế kỷ 17, các quan điểm khác của bí ẩn đã được đưa ra. Các nhà thờ La Mã và Anh giáo đã xem xét các di tích đá này với sự nghi ngờ, cho rằng chúng là những ngôi đền hành nghề phù thủy và thờ cúng ma quỷ. Do đó, nông dân từ các thị trấn lân cận đã lấy các tảng đá Stonehenge để làm vật liệu xây dựng khi làm nhà. Tâm lý phổ biến thời đó về việc phá hủy các công trình bị

nguyên rửa như là một phong trào. Lập luận của kiến trúc sư danh tiếng Inigo Jones ít tiêu cực hơn; vào năm 1620, theo lệnh vua James I của Anh và VI của Scotland, ông đã điều tra các vòng tròn đá với nhóm chuyên gia của mình, dẫn đến kết luận rằng đó là một ngôi đền La Mã, dành riêng cho Caelus (tương đương với thần Uranus của Hy Lạp) được xây dựng vào năm 79 trước Công nguyên. Nghiên cứu của Sir Norman Lockyer vào đầu thế kỷ 20 nhằm kết nối giữa sự hình thành bí ẩn với quan sát thiên văn và nơi các nền văn minh cổ đại thờ Mặt trời và Mặt trăng. Những tính toán đầu tiên của ông về việc hoàn thành công trình xây dựng vào khoảng năm 1800 trước Công nguyên, do đó đã bác bỏ giả thuyết rằng chúng được dựng nên bởi các Tu sĩ Celtic cổ đại, những người sống ở miền nam nước Anh từ năm 300 trước Công nguyên. Nó cũng bác bỏ thuyết Ngôi đền La Mã của Hones, vì mãi cho đến năm 55 trước Công nguyên, người La Mã mới đặt chân đến Quần đảo Anh, do Julius Caesar lãnh đạo.

↖**Moat** Quần thể kiến trúc được bao bọc bởi một con hào tròn có đường kính 104m (341ft).

↑**Phần còn lại** Trong số hàng chục tầng đá nguyên khối, chỉ còn một số là nguyên vẹn. Tuy nhiên, chúng cung cấp các dữ liệu căn bản về cấu trúc ban đầu của khu phức hợp.

↖**Khối lượng** Những tảng đá nguyên khối lớn nhất nặng tới 25 tấn mỗi tảng.

↑**Kiến trúc lạnh tở** Vòng tròn đá bên trong được tạo bởi kiến trúc lạnh tở: hai cột đá đơn đỡ một tấm bia đá nằm ngang.

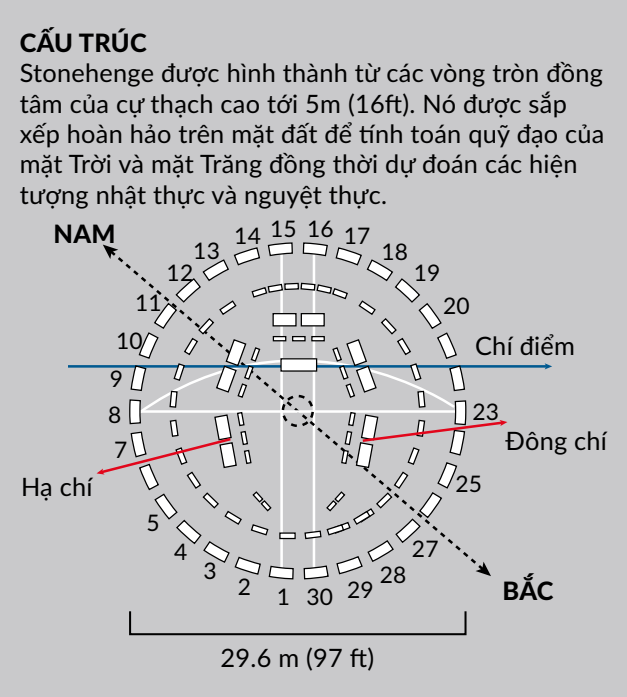
Các tiến bộ về khảo cổ và công nghệ trong thế kỷ trước đã giúp trau dồi thêm kiến thức về địa điểm này. Như vậy, có thể hiểu rằng Stonehenge được xây dựng trong ba giai đoạn. Lần đầu tiên bắt đầu vào khoảng năm 3100 trước Công nguyên; điều này bao gồm việc đào 56 lỗ bao quanh hệ tầng, được gọi là lỗ Aubrey, và sự ra đời của những viên đá “bốn mùa”. Giai đoạn thứ hai bắt đầu một nghìn năm sau đó, khi 80 khối đá xanh được đặt trong một hình bán nguyệt. Loại đá này được tìm thấy ở đồi Preseli, phía Tây Nam của xứ Wales, cách Stonehenge 320km (199 dặm). Người ta suy đoán rằng chúng đã được vận chuyển trên bè từ bờ biển xứ Wales đến Bristol, sau đó đi ngược dòng lên Avon. Người ta tin rằng sau đó chúng được vận chuyển trên đất liền trên những con lăn được tạo ra từ thân cây. Các loại đá silic khác được vận chuyển từ đồi Marlborough, cách nơi đặt tượng đài khoảng 30km (19 dặm) về phía Bắc. Giai đoạn thứ ba bắt đầu vào khoảng năm 1500 trước Công nguyên, khi người ta biết rằng kiến trúc lạnh tở và viên đá Thờ đã được đặt đúng vị trí. Người ta tin rằng địa điểm này đã bị bỏ hoang 400 năm sau đó. Đó là một nơi thờ cúng, hay là một đài quan sát thiên văn? Những bí ẩn đó vẫn tiếp diễn.

Một vòng tròn hoàn hảo

Stonehenge được xây dựng trong nhiều giai đoạn; tuy nhiên, người ta tin rằng nó có hình dạng cuối cùng vào khoảng năm 1500 trước Công nguyên.

Mặt trời Vào ngày hạ chí, mặt trời đi qua trục của công trình. Do đó, người ta thường tin rằng những người xây dựng khu phức hợp có hiểu biết nhất định về thiên văn học

Vòng tròn thứ hai Được tạo thành bởi những khối đá xanh nhỏ hơn những khối của vòng ngoài

Lanh tô các tấm ngang nặng 7 tấn. Người ta cho rằng chúng được nâng lên bằng cách sử dụng các tháp thân cây

Tầng đá thờ Ở trung tâm. Có thể tìm thấy một phiến đá sa thạch micaceous

Vòng thứ tư Bao gồm các bia đá, với cấu trúc hình móng ngựa được tạo thành từ 19 cột đá đơn cao 3m (9.8ft)

Vòng thứ nhất Có đường kính 30m (98ft) và bao gồm 30 tầng đá sa thạch nguyên khối nặng 25 tấn mỗi tầng, được liên kết bằng cấu trúc lanh tô liên tục. Ngày nay, chỉ còn lại bảy chiếc.

Vòng thứ ba Một tập hợp năm cấu trúc lanh tô sắp xếp theo hình của một chiếc móng ngựa. Mỗi cấu trúc được dựng bởi hai cột đá đơn đỡ một cột đá nằm ngang dài 4.4m (14.4ft)

KIM TỰ THÁP GIZA

Giza Quần thể Kim tự tháp Giza có ba kim tự tháp, cách Cairo, thủ đô của Ai Cập khoảng 20km (12 dặm) về phía Nam.

Sự tưởng nhớ về một kỷ nguyên đã qua

Tại mộ địa Ai Cập cổ đại ở Giza, các kim tự tháp Khufu, Khephren và Menkaure, cùng với tượng nhân sư, tạo thành một phần của một trong những khu phức hợp nhà xác ngoạn mục nhất thế giới.

Ba kim tự tháp ở Giza là những kim tự tháp lâu đời nhất trong số các Kỳ quan Cổ đại của Thế giới và là những kim tự tháp duy nhất còn tồn tại cho đến ngày nay. Được xây dựng cách đây hơn 4.600 năm, kích thước tuyệt đối và sự khéo léo để xây dựng chúng tiếp tục gây bất ngờ. Những bức ảnh chụp khiến quần thể kim tự tháp này có vẻ như nằm sâu trong sa mạc cằn cỗi. Trên thực tế, chúng nằm trong khu vực đô thị của Cairo, cách trung tâm thành phố khoảng 10km (6 dặm) và rất gần với thủ đô của Đế chế Ai Cập Cổ đại - Memphis. “Chân trời của Khufu” (kim tự tháp lớn nhất), “Khephren vĩ đại” và “Menkaure thần thánh” là những cái tên được đặt cho di tích này khi được dịch sang tiếng Hy Lạp cổ đại. Một sự thật gây tò mò là không lúc nào từ “kim tự tháp” xuất hiện, vì nó không tồn tại trong chữ tượng hình. Chúng được xây dựng trong nửa sau của thiên niên kỷ thứ 3 trước Công nguyên theo lệnh ba vị vua của triều đại thứ 4 của Đế chế Ai Cập cổ đại: Khufu, Khephren, Menkaure. Vào thời điểm đó, đồng bằng Giza hình thành một phần của khu vực rộng lớn hơn 25 dặm (40km) của Hạ lưu sông Nile, nơi mà trước kia là

một thành phố đông dân, quan trọng ở phía Nam của Memphis. Trên dải đất này, từ Bắc chí Nam, có 3 khu mộ địa lớn: Giza, Sakkara và Dashur. Mỗi khu mộ địa này đều có những tượng đài khổng lồ và những ngôi mộ nhỏ hơn. Mặc dù có một lượng thông tin đáng kể về Ai Cập cổ đại, nhưng chỉ có hơn 20% các khu phức hợp khảo cổ này và các mộ địa nhỏ hơn khác trong khu vực đã được khai quật, chẳng hạn như Abusir, Abu Gorab và Zawyet el-Aryan tiếp tục che giấu phần lớn kiến trúc của nền văn minh cổ đại. Sakkara là nghĩa địa lâu đời nhất, và được thiết kế vào khoảng năm 2700 trước Công nguyên bởi Imhotep, được coi là cha đẻ của kiến trúc nhà xác và được tôn thờ như một á thần. Tuy nhiên, Giza là khu phức hợp ngoạn mục nhất; các công trình ẩn tượng nhất có thể được tìm thấy ở đây. Đại kim tự tháp, nơi thu hút sự chú ý nhất, ban đầu đo được hơn 230m (755ft) chiều rộng và gần 147m (482ft) chiều cao; tuy nhiên do sự xói mòn qua nhiều thế kỷ, chiều cao của nó đã giảm xuống còn 137m (449ft). Người ta ước tính rằng khi hoàn thành xây dựng, vào khoảng năm 2570

↑Một đường thẳng Một số lý thuyết tranh luận về thực tế là ba kim tự tháp thẳng hàng với các hành tinh (Sao Thổ, Sao Kim và Sao Thủy) hoặc với Vành đai của Orion.

trước Công nguyên, nó nặng khoảng sáu triệu tấn. Là một phần của quá trình xây dựng kim tự tháp, khoảng 3,2 triệu khối đá đã được sử dụng, một con số gây ấn tượng mạnh với Napoleon Bonaparte trong cuộc chinh phục Ai Cập vào đầu thế kỷ 19. Theo Hoàng đế Pháp, những tảng đá vôi được sử dụng để xây dựng Đại kim tự tháp sẽ đủ để xây một bức tường dày 3m (10ft) xung quanh toàn bộ chu vi nước Pháp. Sự độc đáo của công trình nằm ở chỗ trong số ba phòng chôn cất, hai phòng nằm bên trong kim tự tháp với một phần ba nằm dưới mặt đất, được kết nối bởi một mạng lưới đường hầm phức tạp, mục đích của chúng vẫn chưa rõ ràng. Một trong những căn phòng cao hơn đã được Khufu sử dụng, nhưng nhìn chung, trong phần lớn các ngôi mộ hoàng tráng, các phòng chôn cất đều nằm dưới lòng đất. Theo nhà sử học Hy Lạp Herodotus, cần 100.000

người trong khoảng thời gian 30 năm để xây dựng kim tự tháp. Trên thực tế, mười năm đầu tiên được sử dụng để xây dựng đoạn đường và công việc xây dựng chỉ diễn ra trong 3 tháng mà mực nước sông Nile ở mức cao nhất, khi những người công nhân không thể làm việc trên các cánh đồng. **Công trình huy hoàng ngàn năm.** Kim tự tháp dành riêng cho Pharaoh Khephren (2558-2532 trước Công nguyên), lớn thứ hai, mặc dù nó có vẻ cao hơn một chút vì nằm trên một ngọn đồi nhỏ, có kích thước thấp hơn một mét (3,28ft) so với kim tự tháp của Khufu. Nó cũng có chiều rộng nhỏ hơn một chút, có đường kính khoảng 215m (705ft). Trong khi kim tự tháp lớn thứ ba, dành riêng cho Menkaure (2514-2486 trước Công nguyên), thậm chí không thu hút được sự chú ý của một người khi so sánh với 2 kim tự tháp còn lại, mặc dù nó có chiều rộng 108m (354ft) và chiều cao xấp xỉ 66m (217ft).

↑**Tượng Nhân sư** Hình ảnh tượng Đại Nhân sư của Giza, nằm ở phía trước của các kim tự tháp.

↗**Đá lộ thiên** Có rất ít bằng chứng về lớp hoàn thiện bằng đá vôi mịn ban đầu.

↗**Đại hành lang** Lối đi này trong kim tự tháp Khufu cao 47m (154ft) so với hầm chôn cất.

→**Ranh giới** Nhìn từ trên không của vùng đất Giza với ba kim tự tháp.

↑**Phù điêu** Cận cảnh một trong những bức phù điêu tại khu phức hợp Giza.

Xung quanh khu phức hợp ba kim tự tháp, có hàng trăm ngôi mộ ‘mastabas’ – ngôi nhà vĩnh hằng, được xây dựng trên lối đi xung quanh các kim tự tháp và cả những khu vực chôn cất riêng, nằm cách xa một số mỏ đá bao quanh khu phức hợp. Tuy nhiên, cấu trúc thu hút sự chú ý của mọi người nhất (ngoài ba kim tự tháp), là tượng Nhân sư; một cấu trúc khổng lồ với cơ thể của một con sư tử và được cho là bộ mặt của Khafra, đứng sừng sững trước lối vào kim tự tháp của vị pharaoh vĩ đại này. Tượng Nhân sư được điêu khắc trên một tảng đá khổng lồ dài 57m (187ft), cao 20m (66ft). Và mặc dù ngày nay tảng đá chỉ còn một màu do xói mòn, nhưng trong những thế kỷ đầu tiên sau khi được tạo ra, bên ngoài tượng Nhân sư có các màu khác nhau: đầu và thân có màu đỏ, trong khi chiếc khăn chum đầu xếp lớp nemes được trang trí bằng các sọc màu xanh và vàng. Người dân của Giza gọi nó là Abu el-Hol (nổi khiếp sợ to lớn), vì ánh mắt của nó. Bức tượng đã xuống cấp theo thời gian: chiếc mũi đã bị gãy do xung đột vũ trang, cũng như bộ râu nhân tạo của nó, đã bị bong ra và hiện có thể được nhìn thấy trong Bảo tàng Anh, vẫn được bảo tồn. Gần đây hơn, một phần vai phải của nó cũng đã sụp xuống.

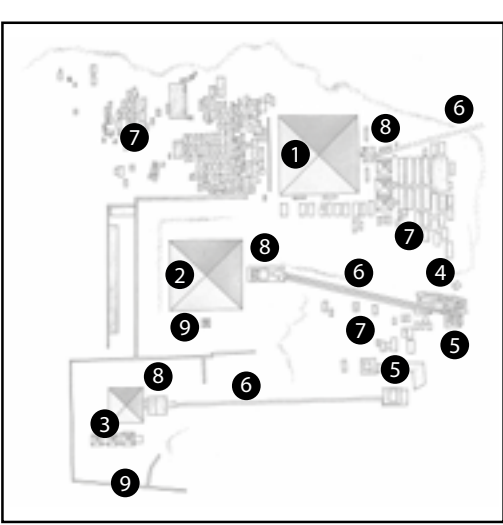
Đại kim tự tháp của Giza

Kim tự tháp của Pharaoh Khufu hay Cheops là kim tự tháp lớn nhất tại khu mộ địa Giza, nơi này có cả đền thờ, nghĩa trang và các kim tự tháp nhỏ hơn khác.

Các khối đá khổng lồ Đại kim tự tháp được tạo thành từ 2.300.000 khối đá, mỗi khối nặng trung bình 2,5 tấn, có một số khối nhỏ hơn

Hoàn thiện Đại kim tự tháp ban đầu được hoàn thiện bằng đá vôi trắng mịn lấp lánh dưới ánh sáng mặt trời. Người ta tin rằng đỉnh của nó được bao phủ bởi vàng

Chiều cao Ban đầu, Đại kim tự tháp có chiều cao là 147m (482ft); tuy nhiên do ảnh hưởng của xói mòn đã làm giảm xuống độ cao hiện tại là 137m (449ft)

Cao nguyên Giza có ba kim tự tháp nổi tiếng nhất Ai Cập: kim tự tháp của Khufu, kim tự tháp của con trai ông là Khafra và kim tự tháp Menkaure. Mỗi cái là một phức hợp trong đó cấu trúc giống nhau được lặp lại, ngoại trừ tượng Nhân sư thuộc kim tự tháp của Khafra.

1. Khufu
2. Khafra
3. Menkaure
4. Tượng Đại Nhân sư
5. Ngôi đền lớn
6. Con đường đưa tang
7. Ngôi mộ của các quý tộc
8. Đền thờ
9. Kim tự tháp thứ cấp

Kim tự tháp của Hoàng hậu Có chiều rộng 50m (164ft) và chiều cao 30m (98ft), chúng là lăng mộ của mẹ và vợ Khufu

Lăng mộ Mastabas của các quý tộc và họ hàng của Pharaoh

Ống thông gió

Mộ của hoàng hậu Mặc dù có tên như vậy, nhưng nó có một bức tượng của Khufu

Hành lang lớn Dẫn đến căn phòng của vua

Phòng vua Nơi an nghỉ cuối cùng của Pharaoh Khufu được làm bằng đá granite. Mái được làm bằng đá nặng 50 tấn mỗi khối và cũng có năm ngăn xả

Các hố chứa thuyền tang lễ

Đền thờ Nơi đặt lễ vật. Những chiếc thuyền đưa tang bị bỏ lại bên ngoài

Lối vào

Căn phòng ngầm Đã bị bỏ trống và chưa hoàn thành. Mục đích của nó vẫn chưa được biết

Chu vi tường